

Utbildningsdepartementet, registrator
Ref U2022/04085
u.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm, 2023-03-21
Dnr 23023

Remissvar av promemorian "Bättre anpassad undervisningstid i grundskolan, specialskolan och sameskolan" (Dnr U2022/04085)

Kungl. Musikaliska Akademien (KMA) har tagit del av Utbildningsdepartementets rubricerade promemoria och vill framföra följande synpunkter.

KMA menar att om beslut fattas att ta bort *elevens val* bör musikämnet och övriga estetiska ämnen tilldelas en betydligt större del av de timmar som frigörs. KMA vill i övrigt ansluta till Kungl. Musikhögskolans remissvar och särskilt understryka att en lagstadgad möjlighet till frivillig musikundervisning i skolan återinförs.

Sammanfattning av KMA:s hållning och synpunkter

Kungl. Musikaliska Akademien (KMA) ställer sig kritisk till förslagen i promemorian Bättre anpassad undervisningstid i grundskolan, specialskolan och sameskolan (Dnr U2022/04085).

Promemorian föreslår att *elevens val* slopas för grundskolan, specialskolan och sameskolans timplan för att i stället omfördela timmarna till natur- och samhällsorienterade ämnen, samt till ökade timmar i musik och bild. KMA vill understryka att förslaget i väsentliga delar saknar konsekvensanalys, då effekten för musikämnet blir att antalet musiktimmar minskar när möjligheterna att välja musik inom ramen för *elevens val* försvinner. KMA befarar att resultatet blir väsentligt försämrade förutsättningar för den långsiktiga kompetensförsörjningen av musiker, samt en försvagad ställning för musik i samhället i allmänhet.

KMA anser att promemorian bör återremitteras till Skolverket och kompletteras för att i centrala delar kunna utgöra ett bättre beslutsunderlag som tar större hänsyn till kulturens betydelse och som underlättar kompetensförsörjningen. KMA anser vidare att musikämnet bör tilldelas en större del av de timmar som frigörs, om elevens val tas bort.

KMA:s kommentarer

Inledningsvis anser KMA att man i framtagandet av förslaget inte gjort ett fullödigt konsekvensanalysarbete. Bland de formellt tillfrågade remissinstanserna saknas flera för frågan centrala aktörer. På musikområdet kan här nämnas Kulturama, spetsgymnasier med inriktning på musik, flera av landets musikhögskolor samt folkhögskolor som erbjuder musikutbildning. KMA konstaterar att promemorians underlag är bristfälligt och inte ger en heltäckande bild av förslagets konsekvenser. Vidare hade det varit bra om KMA bjudits in till dialog under själva utredningsprocessen.

Elevens val erbjuder en möjlighet för elever att – utanför de begränsade ramarna för ordinarie musikundervisning – fördjupa sig i estetiska ämnen. Dessa är viktiga som egna kunskapsämnen men även för att stimulera kreativitet likasom en allmänkulturell bildning. Utvecklandet av estetiska kunskaper och färdigheter, exempelvis bemästrandet av ett instrument, fordrar stora mängder tid. KMA ser en väsentlig risk att den möjligheten, vid förslagets genomförande, försvinner, exempelvis genom att man försvårar för skolor att erbjuda profilinriktningar. I förlängningen kommer detta att negativt påverka kompetensförsörjningen av svenska musiker till hela musiklivet. Högre musikutbildningar som exempelvis vid våra musikhögskolor, fungerar endast om studenterna påbörjar sin utbildning utifrån en viss kunskapsnivå som tillskansats sedan tidiga år. Eftersom bemästrandet av estetiska färdigheter *tar tid*, måste framtidens professionella musiker ges möjligheten att börja i unga år och kontinuerligt utveckla sina kunskaper. Detta för att kommande generationer ska ges möjligheten att satsa på musiken som yrke och försörjningssätt och därigenom säkerställa att landets orkestrar, operahus och inte minst det fria musiklivet får de musiker som krävs för att detta ska fungera.

KMA betonar att en av anledningarna till att Sverige är mycket starkt på musikexportfronten är det faktum att både skolan och kulturskolan under lång tid har erbjudit möjligheter till kulturell och estetisk bildning och utbildning.

En annan aspekt av det som i praktiken blir en inskränkning i musikundervisningen är att tjänsteunderlaget för musiklejare torde minska. I och med att den musikundervisning som skett inom ramen för elevens val försvinner, minskas musiklejarnas potentiella arbetstid. Det riskerar att leda till en mer fragmentiserad tillvaro för musiklejare med arbete på flera skolor med minskad attraktivitet som konsekvens. Högst sannolikt blir kvalitetsbrister en följd av detta.

KMA menar att musik också representerar andra värden som är minst lika viktiga som de kvantifierbara. Möjligheten att få musicera är av värde för skolans elever på flera sätt. För det första innebär det ett aktiverande av kroppen och sinnena; en arena för motorisk och kognitiv utveckling som utgör ett viktigt komplement till de teoretiska ämnena. För det andra är musiken ett för samhället och människan centralt kommunikations- och uttrycksätt. Genom musiken kan vi bättre förstå både våra samhällen, varandra och våra känslor. Att som promemorian föreslår i praktiken skära ner på elevernas möten med musik kan i förlängningen leda till att musikens generella ställning i samhället försämras, i och med att dess värden inte förankras hos framtidens vuxna.

Skolkörer är ett konkret exempel på tillfällen för elever att tillsammans utvecklas både musikaliskt och socialt i en kreativ miljö. Skolkörernas repetitioner schemaläggs i princip alltid inom ramen för elevens val.

I promemorian anges, utan motivering, att förändringarna i timplanen torde ha en positiv inverkan på integration och socioekonomisk segregation. KMA motsätter sig den bilden. Barn och unga från socioekonomiskt utsatta hem har rimligtvis inte samma förutsättningar att få ägna sig åt musik. Det är i synnerhet dessa som gynnas av att skolan erbjuder en chans till ytterligare förkovring. Den sociala snedrekryteringen till högre musikutbildning är redan mycket stor. För att återknyta till kompetensförsörjningsargumentet ser KMA här en risk att man med promemorians förslag ytterligare undergräver musikbranschens mångfald.

KMA menar att om beslut fattas att ta bort *elevens val* bör musikämnet och övriga estetiska ämnen tilldelas en betydligt större del av de timmar som frigörs. KMA vill i övrigt ansluta till Kungl. Musikhögskolans remissvar och särskilt understryka att en lagstadgad möjlighet till frivillig musikundervisning i skolan återinförs.

På uppdrag av Kungl. Musikaliska Akademiens styrelse,

Fredrik Wetterqvist
Ständig sekreterare